

Varšava, Ivangorod, Lomža zavzete. — Nowo-Georgiewsk obkoljen. — Osowiece Nemci obstreljujejo. — Kowno in Riga v nevarnosti. — Med Vislo in Bugom se Rusi stalno umikajo. — Ob Dnjestru naš tretji armadni zbor zmagovit.

Varšava in Ivangorod.

Glavno mesto Rusko-Poljske, Varšava, je padlo dne 8. avg. v roke avstrijsko-nemške armade. Prve so vkorakale v mesto čete bavarskega princa Leopolda, ki je oženjen s hčerjo našega cesarja, Gizelo. Dan poprej so zasedle avstrijske čete za Varšavo najvažnejšo rusko-poljsko trdnjavo Ivangorod.

Zavzetje Varšave in Ivangoroda je zmešalo vse francoske, angleške in italijanske račune. Sedaj je našim nasprotnikom jasno, da izgubljaajo krvavo igro. Rusija je tako izmučena, da ni misliti, da bi v par mesecih zopet lahko nastopila s prenovljeno armado. Med tem pa dobimo mi in Nemci čas, da udarimo proti Italijanom in Francozom. Ako Bog da, pomeni padec Varšave in Ivangoroda zarjo miru in sprave.

Naše in nemške čete pritiskajo rusko silo s vso močjo proti Bugu. Sedaj, ko sta padli najvažnejši trdnjavi, se bodo morali Rusi še hitreje udajati temu pritisku. Smer ruskega umikanja gre proti trdnjavi Brest-Litowsk. Za Brest-Litowskom ležijo velika močvirja in tukaj je umikanje mogoče samo po železnici. Ker pritiskajo ob enem tudi Nemci od severa in Avstriji od juga na umikajoče se ruske čete, je mogoče, da se velik del ruske armade ne bo več mogel pravočasno po železnici rešiti. Rusom preti torej velika nevarnost, strašen poraz.

Posebno hudo je moralo Ruse zadeti, da se jim je vzela Varšava, ki je glavna trdnjava na Rusko-Poljskem in kamor se stekajo ceste in železnice iz vse dežele in kjer je glavni prehod čez reko Vislo. Že ob Napoleonovem času je igrala Varšava veliko ulogo. Sedaj šteje mesto 700.000 prebivalcev in ima bogato industrijo. Odtod vodijo najvažnejše železniške črte v Petrograd, Moskvo, Brest-Litowsk, Torun in Krakov. Varšava je glavno skladišče ruske armade. Po zatrtju upor Poljakov so Rusi l. 1832 napravili v Varšavi boljše utrdbe, ki so pa za sedanjí čas brez pomena. Moderno so začeli Varšavo utrjevati še l. 1908. Te utrdbe leže okoli 10 km oddaljene od mostov čez Vislo, ki je po 500 do 700 metrov široka. Po enem takem železnem mostu gre zgoraj železnica, spodaj pa cesta. Razun tega pospešuje promet čez reko 28 parnikov. Izhodno varšavska predmestje se imenuje Praga. Tukaj so se še Rusi nekaj dni držali, še l. dne 9. avgusta so bili izgnani ter so se morali zopet dalje proti izhodu umakniti.

Kako se je uradno naznanilo zavzetje.

V četrtek dne 5. avgusta je izdal lml. pl. Höfer sledeče uradno poročilo:

„Dolga vrsta uspehov, ki so jih zavezniki izvojevali od majske bitke ob Dunaju v Galiciji, je bila vendana z zasedenjem Ivangoroda in Varšave. Včeraj so zasedle naše čete Ivangorod, danes so vkorakale čete princa Leopolda Bavarskega v glavno mesto Rusko-Poljske.“

Po celi državi se je ta novica vzela z veliko radostjo in navdušenjem na znanje. Mesta in trgi so razobesili zastave. Na Dunaju so drugi dan dne 6. avgusta v velikanskem obhodu slavili znamenito avstrijsko-nemško zmago.

Francoški in angleški listi so brez pridržka priznali, da pomeni padec Varšave za nje velik udarec. Le Italija je menila, da sme tudi tokrat bedasto nastopiti, češ, da je padec vstajenje ruske armade, kajti sedaj bo zvalila avstrijsko-nemško armado v močvirja za Brest-Litowskim in jo uničila.

Hura, Varšava!

Ko je l. 1794 v boju s Poljsko osvojil ruski vojskovođa Suvarov Varšavo, je hitro odposlal carici Katarini sela s sledečim kratkim poročilom: „Hura! Varšava! Suvarov“, nakar je carica ravno tako kratko odgovorila: „Bravo vojni maršal! Katarina.“ Suvarov se namreč ni bil vojni maršal, in ga je Katarina se le s tem brzojavom povišala v vojne maršala. Svojemu bratu kralju je podobno brzojavil princ Leopold bavarski, poveljnik bavarskih čet, ki so vkorakale prve v Varšavo: „Hura! Varšava! Leopold.“ Bavarski kralj je odgovoril: „Premagovalec Varšave veliki križ Maks Jožefovega reda, Ljudevit.“

Rusi uničili 100 težkih topov.

Rusi so pred svojim odhodom iz Varšave na zahodnih utrdbah uničili 100 svojih težkih topov, ker jim radi težavnega in blatnega ozemlja niso mogli spraviti proč.

195 železniških lokomotiv uplenjenih.

V Varšavi so Nemci uplenili 195 železniških trojev, čez 700 tovornih in 540 osebnih železniških vozov.

Ogromne množine živil prišle v naše roke.

V Pawtovicah ob Visli (severozahodno od Ivangoroda) so imeli Rusi velikansko skladišče žita, moke in suhorja. Te zaloge se cenijo na 100 vagonov. Avstrijska armada generala Kövesz je z naglim sunkom preprečila, da Rusi niso mogli več vseh zalog uničiti. Pri Ivangorodu pa so Rusi pred svojim begom zažgali skladišča, kjer se je baže nahajalo 20 do 30 vagonov čiste pšenice. Ob Wjeprzu so se naši polastili obširnih pašnikov, v katerih se je paslo 11500 glav goveje živine. S temi zalogami bo avstrijska armada na račun Rusov delj časa do dobrega preskrbljena.

Pri Varšavi in Lomži pa so se Nemci potastili velikanskih ruskih žitnih zalog.

Ob Dnjestru.

Pri mestecu Czernelica na južnem bregu Dnjestra (severo-izhodno od Zalesčykija) so se čete naše domačega (III) armadnega zbora potastile važnega območja. Rusi so se severozahodno od Horodenke do dobrega ognjezdila v ozemlje na južnem bregu Dnjestra in so tam čez dva meseca ležali dobro zakopani. Svoje postojanke so Rusi na tem ozemlju utrdili, kakor kako malo trdnjavo. Nasproti ruskim postojankam so bili zakopani oddelki našega domačega armadnega zbora, med temi mnogo naših slovenskih mož in mladenčev. Rusi so postavili proti vsakemu našemu polku eno divizijo. Ker je pri prodiranju vedno nastala nevarnost, da nas Rusi primejo od strani, dolgo ni bilo mogoče Ruse pregnati. V sled našega napredovanja na Poljskem je postal tudi položaj ob Dnjestru za naše čete ugodnejši in tako se je našim posrečilo, da so najpoprej dne 9. avgusta zavzeli selo Useieczko na severni strani Dnjestra (izhodno od Czernelice) in so potem napadli Ruse v bok in jih tako prisilili, da so Czernelico zapustili. Rusi so zbežali čez Dnjestr, naši so pri tem ujeli 22 častnikov, 2800 mož in uplenili 6 strojnih pušk, mnogo vozov ter velike množine vojnega gradiva in živeža.

Med Vislo in Bugom.

Armada nadvojvode Jožef Ferdinanda je pri mestih Lubartow in Michow (severno od Lublina) dosegla veličastno zmago. Po večdnevih srditih bojih

Italijani ne morejo nikjer naprej. — Ljudstvo se že naveličalo vojske. — Italijanski vojaki že sedaj zmrzujejo. — Velika potrptost v italijanskem vojnem stanju.

Položaj.

Na celi avstrijsko-italijanski bojni fronti se vrše sedaj večinoma samo artilerijski boji. Dne 5. in 6. avgusta so se Italijani navadili z velikansko silo na višino pri Podgori. Bojišče je bilo vse pokrito z mrtvimi Italijani.

Dne 6. in 7. avgusta je močni italijanski oddelki napadel naše postojanke pri Polaču in Vermeljau. Dne 8. avgusta so se vršili hudi artilerijski spopadi za Doberdobsko gorsko planoto. Tudi pri Plaveh in ob koroški meji so topovi gromeli z veliko silo.

Kalvarija in Gorica sta še v naših rokah. Po nekod so se širile napačne vesti, kakor da bi ti dve naši postojanki že padli. Ta vest se je najbrž razširila vsled tega, ker je general Kadorna kralju že sporočil, da sta Gorica in Kalvarija padli. Italjan se je prezgodaj veselil. Naši so vse napade odbili.

Kako je v Gorici?

Z dne 6. avgusta se piše:

Sedaj je v Gorici precej mirno. V četrtek, dne 29. julija se je končala velika bitka za Gorico s popolnim neuspehom Lahov. Dan potem, v petek 30. julija, so poslali zgodaj zjutraj ob 4 na 6. uro takorekoč za slovo celo točo granat na mesto. Potem pa je v primeri s prejšnjimi dnevi nastopil precejšen mir za

se je posrečilo Avstrijem, da so zasedli imenovani mesti in vrh Ruse pod velikimi sovražnimi izgubami čez reko Wieprz. Naši so dobili mnogo vojnega plena, kar znači, da je Rus naglo bežal. Od 7. do 10. avgusta je na tem prostoru prišlo nad 8000 Rusov v naše ujetništvo. Prostor med Vislo in Wieprzom je popolnoma očiščen sovražnika. Rusi se umikajo z veliko naglico proti železnici Lukow-Brest-Litowsk.

Maršal Mackensen prodira s svojo armado desno od Jožef Ferdinandovih čet ob obeh straneh reke Bug proti severu.

Ob Visli.

Med Ivangorodom in Varšavo sta armadi generalov Köwess in Woyrsch prekorajčili Vislo in prodirata v zvezi z armadami, ki stojijo pri Varšavi in pri Lublinu, proti Brest-Litowsku.

Lomža padla.

Nemške čete generala pl. Scholza so pred dne 9. avgusta popoldne črto zunanjih utrdb Lomže, so zavzele z naskokom predutrdbo štev. IV in so dne 10. avgusta zjutraj ukorakale v trdnjavo Lomzo.

Lomža je glavno mesto istoimenske ruske vladne pokrajine, šteje 30.000 prebivalcev, med temi 10 tisoč židov, ki imajo vso trgovino v svojih rokah. Leži ob levem bregu reke Narew in je važna križišče cest. Utrdbe Lomže so najnovejšega izvora. V mestu so 3 katoliške cerkve.

Osowiece napadene.

Ruska uradno poročila pravijo, da so začeli Nemci dne 8. avgusta vnovič napadati trdnjavo Osowiece (severozahodno od Lomže). Nemškim četam se je še posrečilo zavzeti utrdbe Soswe, ki tvorijo prednje utrdbe trdnjave Osowiece.

Kowno in Riga ogrožena.

Oddelek nemških čet se je že približal trdnjavi Kowno. Listu „Temps“ se poroča iz Petrograda, da se mora smatrati za zelo resno, nadaljni razvoj nemške ofenzive levega krila v smeri Riga—Ponjewies v bok ruske armade, če je ogroževana trdnjava Kowno. Toda so mnenja, da Nemci ne bodo zavzeli poprej Wilno, predno da ni končano umikanje ruske armade. Proti Wilni se pa pomika pet nemških armadnih zborov, kjer preti Rusom že od treh strani velika nevarnost.

Iz Štokholma se poroča: Rusi so izpraznili Rigo. Tovarne, v katerih je delalo na tisoče delavcev, so ustavile svoj obrat. Mestna uprava je začela izdajati namesto navadnega drobiža v srebru, niklu in bakru papirnate bankovce v kopejkah. General Kurlov je odredil hišne preiskave, da se strogo kaznuje osebe, ki skrivajo drobiž iz zlata, srebra in drugih kovin. Tudi vsa duhovščina je že morala zapustiti Rigo. Vsi železniški, poštni in drugi uradi so se preselili v Moskvo. V Rigi in okolici so Rusi poklicali pod orožje vse 19letne moške.

Število ruskih vojakov.

Nizozemski list „Courant“ izjavlja: Danes ni nikaka skrivnost več, da so od začetka vojske postavili Rusi 6 do 7 milijonov vojakov na bojišče. Rusija razpolaga sicer še z enakim številom vojakov, a od njih jih more vporabiti le dva milijona. Mobilizacija je bila izvedena v 16 dneh. Na dvotirni železniški progi Moskva—Brest Litowsk so vozili po noči in po dnevu neprestano vlaki, in sicer na obeh tih v isti smeri.

mesto. Seveda prihajajo vsak dan na to ali ono stran mesta granate in šrapneli, tako, da popolna varnost ne vlada nikjer in je v Gorici tudi tako zlepa ne bo. S planote južno od Rubij pri Zagradu se sliši vedno pokanje topov. Isto tudi ob časa v okolici Gorice. V noči na četrtek 5. t. m. so pokušali Lahi opetovano naše na Kalvariji in Ločniku napasti, a so bili zmiraj krvavo odbiti in vrženi nazaj. Silovito streljanje različnih sovražnikovih in naših topov v vseh mogočih smereh, pokanje pušk in drdranje strojnice pa sviganje in plavanje po zraku svetlobnih granat je te napade vsakokrat spremljalo. Prav počastno je vse to odmevalo po praznih in izumrlih goristiških ulicah. Zdelo se ti je, da se vse vrši v tvoji neposredni bližini in da gre že za samo Gorico. Pa ratal je zopet mir: zjutraj pa se je širila od ust do ust novica, da so jo Lahi od naših Dalmatincev zopet skupili.

Mir, ki je po bitki od 29. julija dalje nastal, je privabil prav mnogo ljudi iz okopov za Porcijunkulo dne 2. avgusta h kapucinom v Gorici. Kar nič se ni poznalo, da smo v bojni črti. Cerkev, ki je bila natlačeno polna pobožnega ljudstva, ki je zopet pokazalo, kako drage so mu stare lepe in častiljive navade. Na Kostonjevo h frančiškani ljudje čez dan ne smejo hoditi, toliko več jih je pa prišlo v kapucinsko cerkev. Je pa bilo v njej res domače! Altarji vsi ozaljšani s cveticami in zelenjem, nagovori kakor druga lefa, spovedniki prav tako v spovednicah!

Tudi tržno življenje se je po 29. juliju, sprva bolj plaho, a potem čisto neovirano, pokazalo zopet